

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

19.03.2024. Nr. 1.7-4/307

Uz 05.02.2024. Nr. 2-2.34/642-IP

Uz 19.02.2024. Nr. 2-2.34/646-IP

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai

*Par konsultāciju dokumentu par ziņojumu
par elektronisko sakaru tirgus analīzi*

Konkurences padome (turpmāk – KP) 05.02.2024. ir saņēmusi iniciatīvas vēstuli Nr. 2-2.34/642-IP (turpmāk – Vēstule Nr. 1) un izskatījusi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – SPRK) sagatavoto konsultāciju dokumentu “*Par ziņojumu par elektronisko sakaru tirgus analīzi par Eiropas Komisijas 2020. gada 18. decembra Ieteikumā (ES) 2020/2245 par konkrētajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams ex ante regulējums saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/1972 par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi minēto tirgu Nr.1 – vairumtirdzniecības līmeņa vietēja piekļuve fiksētā vietā un par Eiropas Komisijas 2014.gada 9.oktobra Ieteikumā 2014/710/ES par konkrētajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams ex ante regulējums saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem minēto tirgu Nr. 3b – plašpatēriņa produktu vairumtirdzniecības līmeņa centralizēta piekļuve fiksētā vietā*” (turpmāk – Dokuments Nr. 1).

KP konstatē, ka atbilstoši Elektronisko sakaru likuma (turpmāk – ESL) 74. panta pirmajai daļai SPRK veic tirgus definēšanu, ievērojot Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) tirgus ieteikumu, savukārt, atbilstoši ESL 75. panta pirmajai daļai SPRK definē elektronisko sakaru pakalpojumu tirgu un ģeogrāfisko tirgu saskaņā ar konkurences principiem un valstī esošajiem īpašiem apstākļiem, kā arī ņemot vērā infrastruktūras konkurences līmeni un ģeogrāfiskās apsekošanas rezultātus. KP secina, ka SPRK Dokumentā Nr. 1 izmantotā konkrētās preces tirgus definīcija tirgū Nr. 3b atbilst 09.10.2014. EK ieteikuma 2014/710/ES¹ pielikumā sniegtajai tirgus Nr. 3b definīcijai – plašpatēriņa produktu vairumtirdzniecības līmeņa centralizēta piekļuve fiksētā vietā. Citstarp tiek izdarīts secinājums, ka SPRK Dokumentā Nr. 1 izmantotā konkrētās preces tirgus definīcija tirgū Nr. 1 atbilst 18.12.2020. EK ieteikuma 2020/2245² pielikumā sniegtajai tirgus Nr. 1 definīcijai - vairumtirdzniecības līmeņa vietēja

¹ EK 09.10.2014. ieteikums 2014/710/ES par konkrētajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams ex ante regulējums saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX%3A32014H0710>

² EK 18.12.2020. ieteikums 2020/2245 par konkrētajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.

piekļuve fiksētā vietā (turpmāk – EK tirgus Ieteikums 2020). KP secina, ka Nr. 3b tirgus definīcija saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 07.03.2002. Direktīvas 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem 15. panta 1. punktu ir izstrādāta atbilstoši konkurences tiesību principiem. Tāpat tiek secināts, ka Nr. 1 tirgus definīcija saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 11.12.2018. Direktīvas 2018/1972 par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi 64. panta 3. punktu ir izstrādāta atbilstoši konkurences tiesību principiem.

Vienlaikus saskaņā ar Konkurences likuma 1. panta 3.–5. punktiem konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizvietojamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības, savukārt konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem. Līdz ar to konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Konkrētā tirgus definīcijai ir būtiska nozīme ar konkurenci saistītu jautājumu izvērtēšanā³.

KP paskaidro, ka ģeogrāfiskais tirgus ir tāda teritorija, kurā konkurences nosacījumi ir pietiekami viendabīgi, un to nosaka, galvenokārt pamatojoties uz patērētāju viedokli par dažādos reģionos pārdoto preču savstarpējo aizvietojamību. Ja patērētāji uzskata, ka vienā reģionā pārdodamā prece aizstāj citā reģionā pārdodamo precī, šie reģioni ir viens konkrētais ģeogrāfiskais tirgus. Nosakot konkrēto ģeogrāfisko tirgu, būtiski ir arī citi faktori – tajā skaitā pieprasījuma īpatnības (patērētāju izveles reģionālās atšķirības, kultūra, valoda un dzīves stils) un šķēršļi, kas ierobežo patērētāju iespējas iegādāties preces (ekonomiskie, tehnoloģiskie, administratīvie un citi šķēršļi)⁴.

Dokuments Nr. 1 ir tirgus 1 un tirgus 3b analīzes piektā kārtā. SPRK paskaidro, ka tirgus 1 un tirgus 3b ir vairumtirdzniecības abstrakti tirgi un regulēt tos nepieciešams tikai tad, ja saistītajā mazumtirdzniecības tirgū nav vērojama efektīva konkurence. Ja SPRK konstatē, ka saistītajā mazumtirdzniecības tirgū ir efektīva konkurence, tas nevienam komersantam nepiemēro speciālās prasības un atceļ iepriekš piemērotās saistības un pienākumus. Dokumentā Nr. 1 skaidrots, ka iepriekšējās tirgus analīzes kārtās atsevišķas tehnoloģijas⁵ veidoja vienotu interneta tirgu mazumtirdzniecībā, kuru aizstājamība bija konstatēta. Tomēr vērtējot to, kā laika gaitā ir attīstījušas tehnoloģijas un izvērtējot spiedienu, kas tiek izdarīts uz Sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Tet" (turpmāk – TET) un citiem fiksētajiem operatoriem, SPRK Dokumentā Nr. 1 pirmo reizi definē divus interneta apakštirgus mazumtirdzniecībā – vara un bezvadu apakštirgu⁶ un optikas apakštirgu⁷. Izvērtējot Dokumentu Nr. 1 KP piekrīt SPRK secinājumam, ka vara un bezvadu apakštirgū konkurences apstākļu vērtēšana dažādās ģeogrāfiskās teritorijās, piemēram, Rīgā un ārpus Rīgas faktiski nav iespējama, jo mobilā platjoslas piekļuve nodrošina mobilitāti un galalietotājs to var saņemt un izmantot jebkurā vietā Latvijas teritorijā. Tādējādi, vara un bezvadu apakštirgus ģeogrāfiskais mērogs ir nacionāls. Dokumentā Nr. 1 SPRK secina, ka optikas apakštirgū mazumtirdzniecībā konkurences apstākļi Rīgā un ārpus Rīgas ir atšķirīgi, tādējādi ir nepieciešama divu ģeogrāfisko tirgu definēšana:

nozārē, kuros var būt nepieciešams ex ante regulējums saskaņā ar Direktīvu 2018/1972 par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX%3A32014H0710>.

³ Komisijas paziņojums par jēdziena "konkrētais tirgus" definīciju Kopienas konkurences tiesībās, 4. punkts. Pieejams: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:31997Y1209\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:31997Y1209(01))

⁴ Skatīt AT 07.02.2011. spriedumu lietā Nr. SKA-17/2011, *Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs*, Komisijas paziņojumu par jēdziena "konkrētais tirgus" definīciju Kopienas konkurences tiesībās, 29.-30., 44.-50. punkts. Pieejams: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:31997Y1209\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:31997Y1209(01))

⁵ DSL, VDSL, VDSL2 Vectoring, FTTH, FTTB, DOCSIS, Ethernet LAN un FWA.

⁶ Šajā tirgū ietilpst zemākas veiktspējas DSL, VDSL, VDSL2 Vectoring, DOCSIS, FWA un Ethernet LAN piekļuves tīkla tehnoloģijas un bezlīmita moblais internets datorā, mājā vai birojā.

⁷ Šajā tirgū ietilpst augstākas veiktspējas FTTH (P2P vai PON) un FTTB tehnoloģijas.

optikas apakštirgus Rīgā un optikas apakštirgus ārpus Rīgas.

SPRK Dokumentā Nr. 1 ir izvērtējis, ka TET piemērotās saistības atsevišķos tirgos ir jāatceļ, ņemot vērā, ka minētais komersants vairs nevar tikt uzskatīts par komersantu ar būtisku ietekmi tirgū. Līdz ar to SPRK Dokumentā Nr. 1 lemj atcelt TET noteiktās īpašās prasības vara abonentlīnijai un FTTN tirgū 1 un tirgū 3b un optikas piekļuves tīklā (FTTH (P2P vai GPON) un FTTB) tirgū 1 un tirgū 3b Rīgā. Citstarp Dokumentā Nr. 1 secināts, ka optikas apakštirgū mazumtirdzniecībā ārpus Rīgas nav efektīvas konkurences un TET vēl arvien ir komersants ar būtisku ietekmi tirgū. Tādējādi, TET iepriekš noteiktās speciālās prasības optikas piekļuves tīklā (FTTH (P2P vai GPON) un FTTB) tirgū 1 un tirgū 3b ārpus Rīgas ir jāsauglabā.

Tāpat KP 19.02.2024. ir saņēmusi iniciatīvas vēstuli Nr. 2-2.34/646-IP (turpmāk – Vēstule Nr. 2) un izskatījusi SPRK sagatavoto konsultāciju dokumentu “*Par ziņojumu par elektronisko sakaru tirgus analīzi par piekļuves fiziskai infrastruktūrai vairumtirdzniecībā tirgu*” (turpmāk – Dokuments Nr. 2).

Dokumentā Nr. 2 tiek paskaidrots, ka, izvērtējot spēkā esošo EK tirgus Ieteikumu 2020⁸, SPRK secina, ka ir jānosaka piekļuves fiziskai infrastruktūrai vairumtirdzniecībā pakalpojumi kā atsevišķs tirgus, nevis kā EK tirgus Ieteikumā 2020 minētajā Tirgū 1 – vairumtirdzniecības līmeņa vietējā piekļuve fiksētā atrašanās vietā palīgprodukts. Ņemot vērā, ka fiziskās infrastruktūras tirgus nav iekļauts nevienā no EK ieteikumiem, SPRK veica trīs kritēriju testu, kura rezultātā tika secināts, ka fiziskās infrastruktūras tirgū izpildās visi trīs kritēriju testa kritēriji. Līdz ar to SPRK secināja, ka fiziskās infrastruktūras tirgū nepastāv efektīva konkurence un ir nepieciešams piemērot *ex ante* (apsteidzošu) regulēšanu.

SPRK paskaidro, ka Latvijā pastāv pieprasījums piekļuves kabeļu kanalizācijai. Proti, kabeļu kanalizācija ir paredzēta tieši elektronisko sakaru tīklu izvietojumam un ir kritiski svarīga elektronisko sakaru tīklu izvērtēšanai un pakalpojuma attīstībai. Komersanti, izmantojot piekļuvi kabeļu kanalizācijai, var sasniegt galalietotājus vai var izmantot piekļuvi kabeļu kanalizācijai jebkuram citam atsevišķam elektronisko sakaru tīkla posmam pamattīkla vai piekļuves tīkla līmenī pakalpojumu sniegšanai gan vairumtirdzniecībā, gan mazumtirdzniecībā. Līdz ar to saskaņā ar 07.05.2018. EK tirgus analīzes un būtiskas ietekmes tirgū novērtēšanas vadlīnijām saskaņā ar ES elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu pamataktiem 2018/C159/01⁹ SPRK pakalpojumam, kuram var būt piemērojami regulatīvi pasākumi un kuram var pievienot vēl citus pakalpojumus fiziskās infrastruktūras tirgū, noteic piekļuvi kabeļu kanalizācijai (ieskaitot kabeļu apakškanalizāciju un lūkas). Citstarp Dokumentā Nr. 2 tiek secināts, ka piekļuve kabeļu kanalizācijai un piekļuve stabiem veido vienotu fiziskās infrastruktūras tirgu.

Tāpat Dokumentā Nr. 2 tiek skaidrots, ka vēsturiski ir izveidojusies situācija, ka komersantam TET pieder visaptveroša fiziskā infrastruktūra un nav neviena alternatīva operatora, kura piederībā esošā infrastruktūra būtu pielīdzināma TET piederībā esošajai fiziskajai infrastruktūrai. Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz augstām izmaksām un juridiskiem šķēršļiem jaunas fiziskās infrastruktūras izbūvei visā Latvijā, un pastāvošajiem nosacījumiem fiziskās infrastruktūras izbūvei Rīgas pilsētas teritorijā, kā arī vērtējot faktu, ka komersanti nediferencē pakalpojumus Rīgas pilsētā un pārējā valsts teritorijā, SPRK Dokumentā Nr. 2 secina, ka ģeogrāfiskais mērogs konkrētā tirgus definēšanā ir Latvijas teritorija.

Līdz ar to fiziskās infrastruktūras tirgus analīzes rezultātā SPRK secina, ka fiziskās infrastruktūras tirgū ir viens komersants ar būtisku ietekmi tirgū, t.i. TET, kam iepriekš noteiktās saistības attiecībā uz piekļuvi fiziskai infrastruktūrai vairumtirdzniecībā tiek saglabātas.

⁸ Spēkā esošajā EK tirgus Ieteikumā 2020 ir minēti divi tirgi: (1) Tirgus 1 – Vairumtirdzniecības līmeņa vietējā piekļuve fiksētā atrašanās vietā; (2) Tirgus 2 – Vairumtirdzniecībai atvēlētā jauda.

⁹ EK 07.05.2018. tirgus analīzes un būtiskas ietekmes tirgū novērtēšanas vadlīnijas saskaņā ar ES elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu pamataktiem 2018/C 159/01. Pieejams: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018XC0507\(01\)&qid=1710410472069](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018XC0507(01)&qid=1710410472069).

Izvērtējot Dokumentu Nr. 1 un Dokumentu Nr. 2 un ņemot vērā iepriekš minēto, KP informē, ka tā pirmšķietami piekrīt SPRK Dokumentā Nr. 1 un Dokumentā Nr. 2 norādītajām tirgus definīcijām, tirgus analīzes rezultātiem, kā arī komersantiem piemērotajām saistībām.

Citstarp Vēstulē Nr. 1 un Vēstulē Nr. 2 lūgts noteikt ierobežotas pieejamības informācijas statusu Vēstules Nr. 1 un Vēstules Nr. 2 pievienotajā Dokumentā Nr. 1 un Dokumentā Nr. 2 iezīmētajai informācijai ar dzeltenu krāsu. SPRK paskaidro, atbilstoši Informācijas atklātības likuma 5. panta pirmajai daļai, otrās daļas 2. un 3. punktam un trešajai daļai, Dokumentā Nr. 1 un Dokumentā Nr. 2 ietvertā informācija, kas tikusi atzīmēta ar dzeltenu krāsu ir kvalificējama kā informācija ar ierobežotas pieejamības statusu (komercnoslēpums). Ievērojot SPRK lūgumu, KP nosaka Vēstules Nr. 1 un Vēstules Nr. 2 pievienotā Dokumenta Nr. 1 un Dokumenta Nr. 2 iekrāsotajai informācijai dzeltenā krāsā ierobežotas informācijas statusu.

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

P. Bodniece 62102691
patricija.bodniece@kp.gov.lv